

KÄLLAN I MAGNARP

Alldeles öster om väg 707, söder om T-korsningen med Haragårdsvägen, där väg 707 gör en svacka och passerar en dunge, ligger en gård, som heter Källgården. Invid gården finns en bäck, Källabäcken, som fortsätter västerut över fälten, längs Skogsvägen och mynnar ut alldeles söder om Vejby udde.

Min farfar Nils Dahlberg bodde på Källgården ungefär från 1900-talets början till 1940. Detta har han berättat för mig:

- Det var en tidig vårsöndag med isklar luft. Solen hade inte varit uppe länge. Dock hade alla gårdens folk åkt med fjädervagnen till kyrkan. Inte alla. En dräng gick kvar på stallbacken nöjd med att ha blivit vald att stanna hemma för att se till djuren. Skönt att slippa den sövande predikan. Fast lite synd att inte få se en glimt av flickan, som han dansat med större delen av kvällen borta i vägskälet. Han sparkade en sten från den ena tofflan till den andra och tuggade på ett höstrå. Korna stod i rader och idisslade. De hade ännu inte varit utsläppta för året. Stallens

öppna dörrar och lärkans drillar gav dem säkert längtan att komma ut i hagen.

Stillheten slets sönder av ett brak av stenar, som gnedes mot varandra blandat med ett väsande, som blev till ett ljud av tungt fallande vatten. Drängen hade aldrig tidigare hör något liknande. Han fick fart på sina träbottnade tofflor och sprang efter ljudet, runt logen. Nere vid vattenhålet, som djuren använde sommartid, fick han se en vild pelare av sprutande vatten, som med sin kraft tog mindre träd och stenar med upp i luften. Redan hade framforsande vatten bildat avflöden och bäckar. En sökte sin väg mot husen. Här måste hämtas hjälp.

Drängen sprang så fort hans tofflor bar honom till hagen, där en av unghästarna hade lämnats kvar, eftersom den inte var körvan. Med ett kraftigt tag i manen slängde han sig upp på hästryggen. Utan annat seltyg än repet hästen hade letts ut med, styrde han iväg mot kyrkan, enda stället där det fanns folk. Flera kilometer var det dit. Hästen, glad att få röra på sig, satte av i galopp och drängen försvann i väg i ett virvlande dammoln.

Genomvåta kom häst och ryttare fram till kyrkan. Predikopsalmen hördes ut genom den öppna dörren och prästen höll på att gå upp i predikstolen, när drängen red in i kyrkans mittgång skrikande:

- Vanned har rännt i väred dar hemma. Skynna jar hem. Alla måste hjälpa te. Alla!

Drängens uppträdande visade stundens allvar och alla rycktes ur sin halvslummer. Kvinnor och barn ställdes åt sidan och alla arbetsföra män rusade till vagnarna, som stod förspända och vaktades av respektive bondes dräng. Piskorna ven i luften och hästarna drevs i rasande fart efter drängen, som tog av sina sista krafter för att visa vägen. Det hade han inte behövt, för på långt håll såg alla pelaren av vatten, som steg mot himlen.

Detta hål måste täppas till. Alla mögbonnavagnar togs fram och stenar togs från många gårdesgårdar. Källsprånget tycktes odämbart. Man höll på över natten och in på nästa dag innan källan var tämjd och vattnet flöt iväg i en klar bäck mot havet. Här kunde man fortsätta att vattna djuren.

"Himmelskt gott!"

Källgården, vars ägare på nittonhundratalets början, var Nils Dahlberg, fick en dag besök av en man. Det var Ernst Lindahl. Han sökte efter vatten till sitt sjukhus. Gårdens egen brunn försörjdes av källan. Vid stallen på Källgården hängde skopan, som alla pumpade upp lite vatten i när de var törstiga. Så gjorde också doktor Lindahl och efter en djup klunk utbrast han:

- Detta var himmelskt gott!

Så blev det överenskommet att stycka ifrån den bit mark, där djuren vattnades. Snart satte man i gång med grävningarna och förundrades stort över all sten som fanns i vattenhålet, och som gjorde arbetet extra besvärligt.

Då erinrade sig de gamle att man hört en berättelse om att Källan hade sprungit i väred och att mycket sten forslats dit då. Vid den berättelsen hängde en spådom om att det skulle ske en gång till och då skulle vattnet verkligen inte gå att hejda och Källgården skulle läggas under vatten.

En fin anläggning byggdes. Två pumphus och tre bassänger. En stor tillsluten, som utrustades med en handpump, en öppen bassäng för tvätt och en mindre för kylning av mjölkspannar.

En ledning drogs från källan till Kronprinsessan Victorias kustsanatorium.

Alla som ville fick använda källan. Bönderna hämtade vatten i tunnor till sina djur och ibland till sommargästers sinade brunnar. Till den öppna bassängen kom dagligdags kvinnor med kärror lastade med tvätt, som skulle sköljas. Källvattnet blir aldrig kallare än 4 grader och fryser därför aldrig. Sommartid kylde bönderna sin mjölk i spannar i den lilla bassängen.

Många år var källan betydelsefull för KVK och för traktens befolkning. Idag har källan ingen användning. Husen är rivna och Källgården har fått tillbaka sin mark. Bara rester av den öppna bassängen kan anas och vattnet från den rinner ut i Källabäcken.

Dock kvarstår spådomen: Skall källan ännu en gång bryta fram och översvämma Källgården?

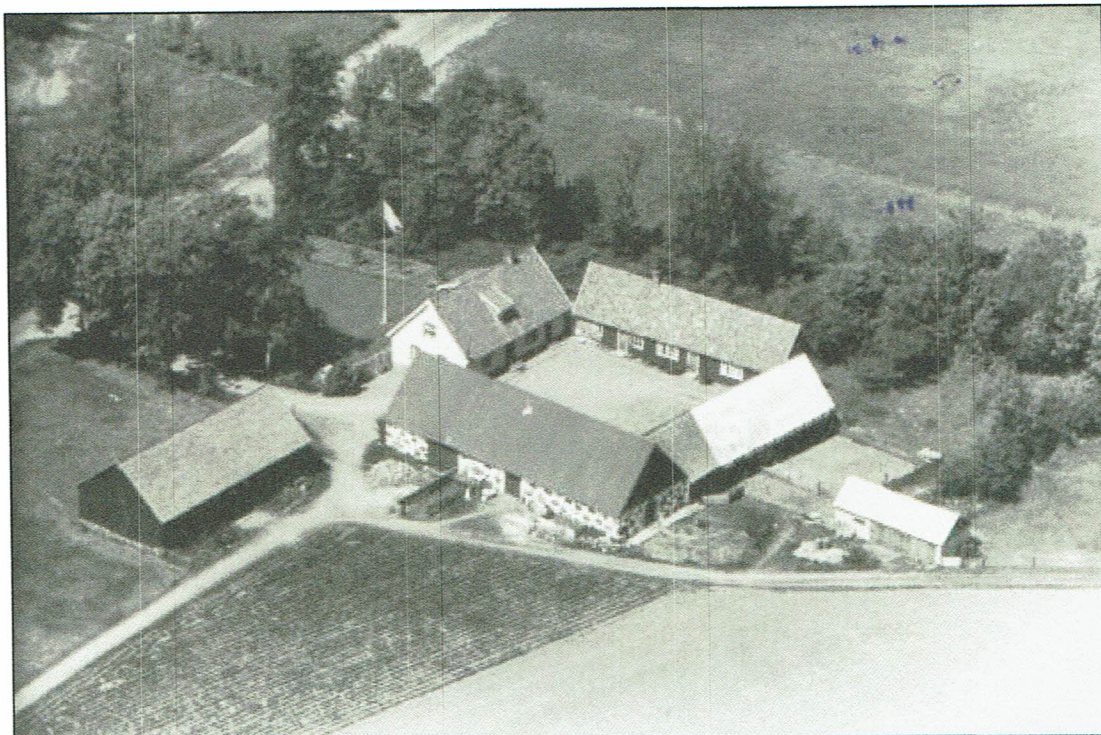
Lena Martholm

I denna tunna hämtade Erik Dahlberg vatten från källan till korna.

Här tvättas det på Källgården. Sedan togs tvätten till källan för sköljning.

Källgården. Källan ligger strax utanför bild t.v.

Källgården sedd från källan.

Vägen från Källgården till källan